

Jaciment de Sant Marçal d'Erena

Puig-reig

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Sant Marçal
Emplaçament Carretera de Puig-reig a Casserres (BV-4131), entre el km 11 i 12.

Coordenades:

Latitud: 41.99427
Longitud: 1.85954
UTM Est (X): 405541
UTM Nord (Y): 4649769

Classificació

Número de fitxa 08175 - 344
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle X-XIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Número inventari sí: CC.AA. 15299
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.:08174A012000330000HY

Fitxes associades:

[Cobles del gloriós Sant Marçal, bisbe](#)

[Sant Marçal o Sant Marçal d'Erena](#)

[Festa de Sant Marçal](#)

Autoria de la fitxa Rosa Serra Rotés i Jordi Piñero

Descripció

Jaciment medieval només evidenciat per alguns materials recollits en superfície a prop de l'església romànica de Sant Marçal. En la prospecció duta a terme l'any 2001 no es documentaren estructures d'època medieval a banda de la pròpia església, però s'obtingué una mostra ceràmica exhaustiva que aplega poc més d'una trentena de fragments. La majoria dels materials semblen indicar una feble ocupació permanent del lloc entre els segles X i XIII, mentre que altres fragments indicarien una ocupació més antiga, anterior al segle X (concretament, dos fragments de pasta força depurada i cuita oxidant ataronjada).

Història

Sant Marçal és una església romànica isolada a la vora de l'antic camí que uneix Puig-reig i Casserres. Es troba documentada per primer cop l'any 1026 amb l'apel·latiu de "Sanctus Marcialis Erenna" o "Hirena", nom que correspon a una vila documentada repetidament en els textos conservats. Sembla, però, que el nucli principal d'aquesta "Villa Erenna" s'hauria de situar al lloc que avui ocupa la masia del Lledó. Pel que fa a l'església de Sant Marçal, fou des de la seva construcció dependent de la parroquial de Sant Martí de Puig-reig. Eclesiàsticament, depenia del bisbat d'Urgell. També s'esmenta en un testament del trobador Guillem de Berguedà que féu amb motiu d'un viatge de peregrinació a Sant Jaume de Compostel·la, possiblement l'any 1180.

Entre els anys 1997-2001 s'han dut a terme al Berguedà un seguit de prospeccions arqueològiques integrades en un projecte d'investigació de la Universitat Autònoma de Barcelona anomenat "Evolució del Poblament a la plana central del Berguedà des de l'època Baiximperial romana fins l'Alta Edat Mitjana". Els directors foren Ramon Martí Castellí i Jordi Camprubí Sensada. Aquest projecte tenia per objectiu estudiar l'evolució del poblament durant la transició a l'Edat Mitjana en aquesta àrea geogràfica, mitjançant l'estudi de la documentació escrita d'època comtal, l'estudi de la toponímia i la prospecció com a eina per a localitzar potencials jaciments arqueològics.

Bibliografia

- CAMPRUBÍ, J.; MARTÍ, R. "La xarxa castral de la plana central del Berguedà. Primers resultats d'un projecte de prospecció arqueològica". A: I Simposium d'Arqueologia Medieval. Homenatge al professor M. Riu. Berga. 1998
- CAMPRUBÍ, J. "La funció dels Castra i la seva relació amb les parrochiae en el procés d'estructuració territorial berguedà". A: II Congrés Internacional d'Història dels Pirineus. Girona. 1998
- MARTÍ, R. "Estrategias de conquista y ocupación islámica del nordeste peninsular. Dimensión arqueológica de la toponímia significativa". A: V Congreso de Arqueología Medieval Española. Valladolid. 2001, p.727-731.
- MARTÍ, R. "Palacios y guardas emirales en Cataluña". A: II Congreso de Castellología. Alcalá de la Selva, Terol. 2001
- MARTÍ, R. "Palaus o almúnies fiscals a Catalunya i a al-Andalus". A: Les sociétés méridionales à l'âge féodal. Hommage à Pierre Bonnassie. Toulouse. 1999.
- MARTÍ, R.; SELMA, S. "Fortificaciones y toponímia Omeya en el este de al-Andalus". A: Mil anos de fortificações na Península Ibérica e no Magreb (500 - 1500). Simpósio internacional sobre castelos. Lisboa. 2002, p.93-104

SERRA, Rosa (1985). “Sant Marçal de Puig-reig”, Catalunya Romànica, vol. XII “El Berguedà”. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona, p. 398-399

VIGUÉ, Jordi; BASTARDES, Albert (1978). El Berguedà, Monuments de la Catalunya Romànica, 1, Artestudi Edicions. Barcelona, p. 72.

